

Domovská stránka>Súdne konania>Občianskoprávne veci>Súd ktorej krajiny má zodpovednosť?

Súd ktorej krajiny má zodpovednosť?

Polsko

1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?

O občianskoprávných veciach v Poľsku rozhodujú všeobecné súdy (*sądy powszechne*) a najvyšší súd (*Sąd Najwyższy*) (pozri: Súdne systémy v členských štátoch – Poľsko), pokiaľ tieto veci nepatria do právomoci špecializovaných súdov.

Ustanovenia týkajúce sa príslušnosti súdov sú uvedené v Občianskom súdnom poriadku (*Kodeks Postępowania Cywilnego*) v článkoch 16 až 18 a 27 až 46. Občianskoprávne veci preskúmajú okresné súdy (*sądy rejonowe*) v rámci týchto oddelení:

občianske,

rodinné a pre mladistvých (rodinné súdy, *sądy rodzinne*) – pre veci týkajúce sa rodiny a poručníctva; veci týkajúce sa ohrozovania mravnej výchovy maloletých osôb a trestných činov maloletých; veci týkajúce sa povinnej liečby závislých od alkoholu, drog alebo psychotropných látok, ako aj veci, ktoré v zmysle osobitných právnych predpisov patria do príslušnosti poručníckeho súdu,

pracovné a pre sociálne zabezpečenie (pracovné súdy, *sądy pracy*) – pre veci v oblasti pracovného práva a sociálneho zabezpečenia,

obchodné (obchodné súdy, *sądy gospodarcze*) – pre veci v oblasti obchodného a občianskeho práva medzi podnikateľskými subjektmi, ktoré sa týkajú ich podnikateľskej činnosti; veci týkajúce sa podnikových vzťahov alebo vzťahov medzi spoločníkmi; veci proti členom riadiacich orgánov spoločností týkajúce sa návrhov vyplývajúcich z nepravdivých vyhlásení, ktoré Štátnemu súdному registru predložili členovia riadiacich orgánov; veci proti podnikateľským subjektom týkajúce sa vydania príkazu, aby prestali poškodzovať životné prostredie; a pre veci konkurzu,

oddelenie pozemkovej knihy – vedenie katastra nehnuteľností a riešenie občianskoprávných záležitostí súvisiacich s katastrálnymi konaniami.

Poľské krajské súdy (*sądy okręgowe*) majú podobné oddelenia okrem oddelenia pozemkovej knihy a oddelenia pre rodinu a mladistvých. Na krajských súdoch existujú civilné oddelenia pre rodinné právo, ktoré sú príslušné riešiť najmä veci rozvodu, rozluky a ukončenia rozluky, anulovania manželstva, určenia existencie alebo neexistencie manželstva, uznávania rozsudkov zahraničných súdov alebo vyhlásenia vykonateľnosti rozsudkov zahraničných súdov v rodinných veciach.

Krajský súd vo Varšave má okrem toho tieto dodatočné útvary, ktoré pôsobia ako oddelenia:

súd na ochranu hospodárskej súťaže a spotrebiteľov (*Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów*), do ktorého rozsahu pôsobnosti patrí rozhodovanie o veciach týkajúcich sa predchádzania monopolistickým postupom a veciach regulácie v oblasti energetiky,

súd pre ochranné známky EÚ a priemyselný dizajn (*Sąd Wspólnotowych Znaków Towarowych i Wzorów Przemysłowych*), ktorý koná vo veciach týkajúcich sa porušenia, hrozby porušenia alebo neexistencie porušenia priemyselného dizajnu a ochranných známk, výmazu dizajnu Spoločenstva, uplynutia platnosti alebo výmazu ochrannej známky a účinkov porušenia ochrannej známky.

Navyše od 1. januára 2010 je Okresný súd v Lubline určený ako príslušný súd na rozhodovanie o veciach v elektronickom konaní o platobnom rozkaze, ktoré patria do príslušnosti ostatných okresných súdov.

2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné súdy (t. j. súdy, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?

Platí všeobecná zásada, že v občianskoprávných veciach sú príslušné okresné súdy, ktoré vydávajú prvostupňové rozhodnutia. **Okresné súdy** majú príslušnosť vo všetkých veciach s výnimkou vecí vyhradených zákonom pre krajské súdy (články 16 a 507 Občianskeho súdneho poriadku).

Krajské súdy majú prvostupňovú príslušnosť vo veciach uvedených v článku 17 Občianskeho súdneho poriadku, a to najmä:

1. vo veciach nemajetkových práv a majetkových nárokov uplatňovaných spoločne s týmito právami, okrem

vecí týkajúcich sa určenia alebo spochybnenia príbuzenského vzťahu medzi rodičom a dieťaťom, vecí týkajúcich sa zrušenia uznania otcovstva alebo zrušenia osvojenia

;

2. vo veciach **ochrany autorských práv** a súvisiacich práv, ako aj vo veciach týkajúcich sa **vynálezov, úžitkových vzorov**, dizajnov, ochranných známk, zemepisných označení a topografie integrovaných obvodov a vo veciach týkajúcich sa ochrany iných práv súvisiacich s nehmotným majetkom;

3. vo veciach nárokov podľa **tlačového zákona**;

4. vo veciach majetkových práv, ak hodnota predmetu sporu presahuje sedemdesiatpäť tisíc poľských zlotých, okrem **vecí týkajúcich sa výživného, porušenia vlastníckych práv, určenia delby majetku manželov, zosúladenia obsahu katastra nehnuteľností** so skutočným právnym stavom a vecí preskúmaných v rámci **elektronického konania o platobnom rozkaze**;

5. vo veciach vydania rozhodnutia namiesto uznesenia o rozdelení družstva;

6. vo veciach zrušenia, anulovania alebo preukázania neexistencie uznesení riadiacich orgánov právnických osôb alebo organizačných jednotiek, ktoré nie sú právnické osoby, ale ktorým bola zákonom udelená právna subjektivita;

7. vo veciach týkajúcich sa predchádzania nekalej súťaži a boja proti nej;

8. vo veciach **náhrady za škodu spôsobenú vydaním protiprávneho právoplatného rozsudku**;

9) vo veciach týkajúcich sa nárokov vyplývajúcich z porušenia práv v zmysle zákona o ochrane osobných údajov.

Okrem toho sú **krajské súdy** príslušné rozhodovať napríklad:

1. vo veciach nespôsobilosti;

2. vo veciach riešenia sporov týkajúcich sa fungovania štátom vlastnených podnikov: medzi radou podniku a jeho riaditeľom, medzi riadiacim orgánom podniku a jeho zakladajúcimi subjektmi a medzi riadiacimi orgánmi podniku a orgánom vykonávajúcim dozor nad podnikom;

3. vo veciach uznávania rozsudkov zahraničných súdov a vyhlásenia ich vykonateľnosti (článok 11481 a článok 11511 Občianskeho súdneho poriadku).

Vo veciach týkajúcich sa vlastníckych práv je žalobca povinný v stanovení žalobného nároku uviesť hodnotu predmetu sporu, pokiaľ predmetom sporu nie je určitá suma peňazí.

Vo veciach týkajúcich sa peňažných nárokov, a to aj v tých, ktoré sú deklarované ako alternatíva k inému nároku, uvedená peňažná suma predstavuje hodnotu predmetu sporu.

V ostatných majetkových veciach je žalobca povinný určiť hodnotu predmetu sporu uvedením peňažnej sumy v stanovení žalobného nároku v súlade s článkami 20 až 24 Občianskeho súdneho poriadku.

2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné sudy ako sudy nižšieho stupňa a krajské sudy ako sudy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?

Pozri bod 2.

2.2 Miestna príslušnosť (je pre môj prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)

V poľskom Občianskom súdnom poriadku sa rozlišujú štyri druhy súdnej príslušnosti: všeobecná (články 27 až 30), alternatívna (články 31 až 37), výlučná (články 38 až 42) a osobitná (články 43 až 46).

Podrobný opis miestnej príslušnosti sa nachádza v bodoch 2.2.1. až 2.2.3.

2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov

Všeobecná miestna príslušnosť

Žaloba sa musí podať na súde prvého stupňa, ktorý je príslušný pre bydlisko žalovaného (článok 27 Občianskeho súdneho poriadku).

V súlade s článkom 25 Občianskeho zákonníka je bydliskom fyzickej osoby obec/mesto, v ktorom sa táto osoba zdržiava s úmyslom trvalého pobytu. Ak žalovaný nemá bydlisko v Poľsku, všeobecná príslušnosť sa určuje podľa toho, kde sa zdržiava, a ak toto miesto nie je známe alebo sa nachádza mimo územia Poľska, žaloba sa musí podať podľa miesta posledného pobytu žalovaného v Poľsku.

Žaloby proti štátnej pokladnici sa musia podať na súde, ktorý je príslušný podľa sídla organizačnej jednotky, ktorej sa spor týka. Ak štátnu pokladnicu zastupuje Generálna prokuratúra Poľskej republiky (*Prokuratoria Generalna Rzeczpospolitej Polskiej*), žaloba sa musí podať na súde, ktorý je príslušný podľa miesta sídla zložky prokuratúry, pod ktorú patrí organizačná jednotka, ktorej sa spor týka.

Žaloby proti iným právnickým osobám a ďalším subjektom, ktoré nie sú fyzickými osobami, sa podávajú na súde, ktorý je príslušný podľa miesta ich sídla (článok 30 Občianskeho súdneho poriadku).

2.2.2 Výnimky zo základného pravidla

Pozri bod 2.2.2.1.

2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?

Alternatívna miestna príslušnosť žalobcovi umožňuje, aby si v určitých prípadoch vybral súd. Žalobca vtedy môže podať žalobu na súde so všeobecnou príslušnosťou alebo na inom súde uvedenom v článkoch 32 až 371 Občianskeho súdneho poriadku.

Alternatívna miestna príslušnosť je možná v týchto prípadoch:

žaloby o výživné a určenie otcovstva dieťaťa a súvisiace nároky – žalobu možno podať na súde, ktorý je príslušný podľa miesta bydliska oprávnenej osoby, žaloby o majetkové nároky proti podnikateľskému subjektu – žalobu možno podať na súde, ktorý je príslušný podľa miesta, v ktorom sa nachádza ústredie alebo pobočka tohto subjektu, ak nárok súvisí s činnosťami ústredia alebo pobočky. Toto pravidlo sa však nevzťahuje na veci, v ktorých je podľa zákona štátna pokladnica zastúpená Generálnou prokuratúrou štátnej pokladnice (*Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa*),

žaloby o určenie existencie zmluvy, o plnenie alebo ukončenie zmluvy alebo o zrušenie jej platnosti, ako aj o náhradu škody z dôvodu neplnenia alebo nedostatočného plnenia zmluvy – žalobu možno podať na súde, ktorý je príslušný podľa miesta plnenia spornej zmluvy. V prípade akýchkoľvek pochybností sa musí miesto plnenia zmluvy potvrdiť dokumentom,

žaloby týkajúce sa nároku na odškodnenie – žalobu možno podať na súde, v ktorého obvode došlo k udalosti, ktorá spôsobila škodu,

žaloby týkajúce sa zaplatenia dlžnej sumy za zastupovanie – žalobu možno podať na súde, ktorý je príslušný podľa miesta, v ktorom sa právny zástupca zaoberal prípadom,

žaloby týkajúce sa nárokov vyplývajúcich z nájmu nehnuteľnosti (*najem* alebo *dzierżawa*) – žalobu možno podať na súde, ktorý je príslušný podľa miesta, kde sa nachádza daná nehnuteľnosť,

žaloby proti strane, ktorej záväzok vyplýva z vlastnej zmenky alebo šeku – žalobu možno podať na súde, ktorý je príslušný podľa miesta platby. Ak je na základe vlastnej zmenky alebo šeku povinných viacero strán, je možné ich žalovať spoločne na súde príslušnom podľa miesta platby alebo na súde všeobecne príslušnom podľa príjemcu alebo emitenta zmenky alebo šeku,

žaloby týkajúce sa pracovného práva – žalobu možno podať na súde, v ktorého obvode sa práca vykonáva, vykonávala alebo v ktorom sa mala vykonávať, alebo na súde, v ktorého obvode sa nachádza zamestnávajúci podnik (článok 461 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku).

2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?

Výlučná príslušnosť súdu znamená, že vo veci môže konať iba súd uvedený v súdnom poriadku. Výlučná príslušnosť je možná v týchto prípadoch:

pokiaľ ide o určenie vlastníctva alebo iné vecné práva k nehnuteľnosti, ako aj pokiaľ ide o držbu nehnuteľnosti – žalobu možno podať iba na súde, ktorý je príslušný podľa miesta, kde sa nachádza nehnuteľnosť. Ak je predmetom sporu vecné bremeno k pozemku, príslušnosť sa určuje podľa umiestnenia zaťaženého majetku,

z titulu dedenia, povinného dedičského podielu, ako aj odkazov, pokynov alebo iných ustanovení závetu – žaloba sa podáva iba na súde, ktorý je príslušný podľa miesta posledného obvyklého bydliska poručiťľa, a ak nie je možné určiť miesto bydliska poručiťľa v Poľsku, podáva sa na súde, ktorý je príslušný podľa miesta, kde sa nachádza dedičstvo alebo jeho časť,

pokiaľ ide o členstvo v družstve, spoločnosti alebo združení – žalobu možno podať iba na súde, ktorý je príslušný podľa miesta sídla,

pokiaľ ide o manželský vzťah – žalobu možno podať iba na súde, v ktorého obvode manželia mali posledné bydlisko, ak aspoň jeden z nich má v obvode tohto súdu stále svoje bydlisko alebo obvyklý pobyt. Ak sa to nedá určiť na tomto základe, súdom s výlučnou právomocou je súd, ktorý je príslušný podľa bydliska žalovaného, a ak sa to nedá určiť ani na tomto základe – súd príslušný podľa bydliska žalobcu,

pokiaľ ide o vzťah medzi rodičmi a deťmi a medzi osvojiteľom a osvojencom – žalobu možno podať iba na súde príslušnom podľa bydliska žalobcu za predpokladu, že neexistuje dôvod na podanie žaloby podľa ustanovení o všeobecnej príslušnosti.

2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

Osobitná príslušnosť znamená, že príslušnosť súdu možno v prípadoch uvedených v osobitnom právnom predpise určiť odlišne:

právo voľby súdu sa udeľuje žalobcovi,

ak je odôvodnená príslušnosť viacerých súdov alebo ak je žaloba podaná proti viacerým stranám, pre ktoré sú podľa právnych predpisov o všeobecnej právomoci príslušné rôzne sudy. To isté platí, ak sa nehnuteľnosť, ktorej umiestnenie je základom pre určenie súdnej príslušnosti, nachádza vo viacerých súdnych obvodoch,

Právo voľby súdu sa udeľuje obidvom stranám na základe dohody alebo spoločného návrhu.

Strany sa môžu písomne dohodnúť, že už existujúci spor alebo akékoľvek spory, ktoré môžu vyplynúť z uvedeného právneho vzťahu v budúcnosti, predložia súdu prvého stupňa, ktorý nie je miestne príslušný podľa zákona. Tento súd bude mať výlučnú príslušnosť, pokiaľ sa strany nedohodnú inak alebo pokiaľ žalobca nepodá žalobu v elektronickom konaní o platobnom rozkaze (*elektroniczne postępowanie upominawcze*, EPU). Strany môžu prostredníctvom písomnej dohody takisto obmedziť právo žalobcu vybrať si spomedzi viacerých súdov príslušných pre takúto spory.

Strany však nesmú zmeniť výlučnú príslušnosť.

Dohoda o súdnej príslušnosti musí mať písomnú formu. Môže byť súčasťou hmotnoprávnej dohody (ustanovenie o príslušnosti súdu) alebo môže byť vyhotovená ako samostatná dohoda.

Vo veciach týkajúcich sa pracovného práva a práva sociálneho zabezpečenia môže príslušný súd na základe spoločného návrhu strán postúpiť vec inému, rovnocennému súdu, ktorý sa zaoberá oblasťou pracovného práva a práva sociálneho zabezpečenia, ak je postúpenie opodstatnené z dôvodu účelnosti. Príslušný súd je určený vyšším súdom alebo najvyšším súdom.

V prípade, že príslušný súd nemôže konať vo veci alebo podniknúť iné úkony z dôvodu prekážky, jeho nadriadený súd určí iný súd. Dôvodom tohto určenia môže byť iba taká prekážka, ktorá bráni konaniu vo veci, napr. vylúčenie sudcu alebo vyššia moc.

Ak podľa Občianskeho súdneho poriadku nie je možné na základe okolností prípadu určiť miestnu príslušnosť (článok 45 Občianskeho súdneho poriadku), najvyšší súd musí určiť súd, na ktorom sa má podať žaloba.

3 V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované súdy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

Špecializované súdy sú správne súdy (*sądy administracyjne*) a vojenské súdy (*sądy wojskowe*).

Činnosť vojenských súdov upravuje zákon o vojenských súdoch a ich štruktúre z 21. augusta 1997. Tieto súdy zo zásady skúmajú trestné veci týkajúce sa poľských ozbrojených síl. Iné veci možno postúpiť do ich príslušnosti výlučne na základe zákona.

Činnosť správnych súdov upravuje zákon o správnych súdoch a ich štruktúre z 25. júla 2002. Správne súdy vykonávajú spravodlivosť monitorovaním činnosti orgánov verejnej správy, ako aj rozhodovaním v sporoch týkajúcich sa záležitostí pôsobnosti alebo príslušnosti medzi orgánmi miestnej samosprávy a orgánmi ústrednej štátnej správy. Nemožno vylúčiť, že vo výnimočných prípadoch môže správny súd rozhodovať v občianskoprávnej veci v rámci svojich povinností týkajúcich sa monitorovania činností orgánov verejnej správy.

Posledná aktualizácia: 08/09/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzí na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.